

Αθήνα 18.02.2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Εσωτερικών

Θέμα: «Διερεύνηση ιδιοκτησιακού καθεστώτος των πρώην Κοιμητηρίων της Δημοτικής Κοινότητας Ελευθερίου - Κορδελιού».

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 3800/1957 κτήματα των Ιερών Ναών της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος, τελούντα υπό τη νομή και κατοχή τούτων από της απελευθερώσεως του Ελληνικού Κράτους, και για τα οποία δεν υφίσταται νόμιμος τίτλος της μεταβίβασής τους, λόγω αδυναμίας κτήσεως τίτλου κατά το υφιστάμενο επί Τουρκοκρατίας καθεστώς, θεωρούνται ότι περιήλθαν κατά πλήρες δικαίωμα κυριότητας στους Ναούς αυτούς από της κτήσεώς τους, η δε τυπική αυτή τακτοποίηση του δικαιώματος κυριότητας επί των κτημάτων τούτων συντελείται με την μεταγραφή στα βιβλία μεταγραφών του συμβολαιογραφικού εγγράφου, με το οποίο παρέχει τη συναίνεσή του ο **εμφανιζόμενος ως κύριος των κτημάτων ή οι ειδικοί ή καθολικοί διάδοχοι αυτού**. Η εν λόγω συναίνεση συντάσσεται ενώπιον συμβολαιογράφου και μεταγράφεται στα οικεία βιβλία μεταγραφών.

Επίσης σύμφωνα με τον αναγκαστικό νόμο 582/1968 «Περί δημοτικών και κοινοτικών κοιμητηρίων»: Άρθρο 1: 'Η ίδρυσις και η συντήρησις κοιμητηρίων (νεκροταφείων) ανήκει εις την αποκλειστικήν αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων.' Τίθενται οι όροι για τη δημιουργία τους (απαιτούμενος χώρος, απόσταση από κατοικημένες περιοχές, διαμόρφωση χώρου κ.λπ.)

Άρθρο 2: Πάντα τα κοιμητήρια ανήκουν ως προς την διοίκηση και διαχείριση στους Δήμους και στις Κοινότητες. Σε περίπτωση αδυναμίας εύρεσης κατάλληλου χώρου, εντός της διοικητικής περιφέρειας οικείου Δήμου ή Κοινότητας, επιτρέπεται υπέρ αυτού απαλλοτρίωση εκτάσεως κειμένης εντός της διοικητικής περιφέρειας πλησιόχωρου Δήμου ή Κοινότητας. **'Η περιουσία των κοιμητηρίων παραμένει εις την κυριότητα των ιδρυσάντων αυτά δήμων και κοινοτήτων.'**

Εν προκειμένω το ιδιοκτησιακό καθεστώς για τον χώρο των πρώην κοιμητηρίων της δημοτικής κοινότητας Ελευθερίου Κορδελιού, περίπου 7 στρεμμάτων, αποτελεί αντικείμενο διένεξης μεταξύ του Ιερού Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και του Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου. Ειδικότερα με την με αριθμ. 18.206/13.1.1977 συμβολαιογραφική πράξη του Συμβολαιογράφου Θεσ/νίκης Σ. Συνάπαλου, εδόθη η συναίνεση του άρθρου 7 του ν. 3800/1957 για το επίδικο ακίνητο από τον Πρόεδρο του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ιερού Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Νέου Κορδελιού. Έκτοτε ο Δήμος Κορδελιού προέβη στην αναμόρφωση του χώρου, ανεγείροντας τρία κτίρια μεταξύ των οποίων και του πολυχώρου στον οποίο βρίσκεται η αίθουσα συνεδριάσεων του Δήμου Κορδελιού, πριν την ενοποίηση με το Δήμο Ευόσμου και σήμερα του τοπικού συμβουλίου, καθώς και χώροι που στεγάζονται διάφορες αρμοδιότητες και νηπιαγωγείο από τον Σεπτέμβριο. Η εκκλησία δια της

τοπικής Μητροπόλεως ουδέποτε αντέδρασε στην ανέγερση των παραπάνω κτισμάτων.

Στη συνέχεια και μετά το θάνατο του μακαριστού Διονυσίου το 2011 υπογράφηκε Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου και της Ενορίας Ιερού Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, για να υποβληθεί πρόταση βιοκλιματικής αναβάθμισης του δημόσιου ανοικτού χώρου (οδός Φλώρου – Πάρκο Αγίου Ανδρέα- Κατσαντώνη), που αφορούσε δηλαδή τον επίδικο χώρο, το οποίο ανακάλεσε με εξώδικη δήλωσή του στις 18.8.2015 ο Ιερός Ναός.

Κατά το προηγούμενο διάστημα ο παραπάνω Ιερός Ναός δήλωσε ως ιδιοκτήτης το παραπάνω ακίνητο, οικόπεδο 7430 τμ. μετά των κτισμάτων στο κτηματολογικό γραφείο Θεσσαλονίκης με Κωδικό Ιδιοκτησίας 19034000100202134 και απορρίφθηκε η αντίστοιχη δήλωση του Δήμου Κορδελιού Ευόσμου και η σχετική ένσταση επ' αυτής ενώ στις 9.9.2015 ο Ιερός ναός απέστειλε εξώδικη δήλωση προς τον Δήμο ζητώντας την άμεση αποχώρηση από τις εγκαταστάσεις, την άρση διατάραξης της νομής και την καταβολή αποζημίωσης για την χρήση του 2014 και 2015 (Ιανουάριος μέχρι Σεπτέμβριο). Στη συνέχεια σε σχετική ερώτηση της ΔΗΚΕΚΕ για το ιδιοκτησιακό καθεστώς εκδόθηκε η με αριθμ. 160/2020 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Δήμου σύμφωνα με την οποία κύριος του ακινήτου είναι ο Ιερός Ναός δεν αποκλείεται πάντως η διεκδίκηση της κυριότητας από τον Δήμο, η οποία με βάση τη διαμορφωθείσα επί πολλά έτη κατάσταση, ίσως δεν ευδοκιμήσει. Τέλος με την με αριθμ. 1/2021 απόφαση της συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου αποφασίστηκε, ότι κατά πλειοψηφία δεν αξιολογείται ως δόκιμη η πρόταση διεκδίκησης αλλαγής του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του χώρου των πρώην κοιμητηρίων της Δημοτικής κοινότητας Κορδελιού, απόφαση κατά της οποίας οι τρεις δημοτικοί σύμβουλοι της Δημοτικής Παράταξης «Συμμαχία Πολιτών Ελευθερίου Κορδελιού Ευόσμου» άσκησαν προσφυγή.

Ωστόσο ως προς την απόκτηση της κυριότητας του επίδικου ακινήτου από τον Ιερό Ναό θα πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα:

1) Σχετικά με την προϋπόθεση της έγγραφης συναίνεσης του εμφανιζόμενου ως κυρίου του ακινήτου ή των καθολικών ή των ειδικών διαδόχων τούτου.

Σύμφωνα με την 382/2014 απόφαση του Γ πολιτικού τμήματος του ΑΠ η αναδρομική κτήση κυριότητας, που επέρχεται με το άρθρο 7 παρ.1 του ν.3800/1957(ΦΕΚ Α`256/19.12.1957) δεν λογίζεται ότι επέρχεται αυτοδικαίως από το νόμο υπέρ των προαναφερθέντων Ιερών Ναών, αλλά τελεί υπό την προϋπόθεση της έγγραφης συναίνεσης του εμφανιζόμενου ως κυρίου του ακινήτου πριν από την απελευθέρωση του Ελληνικού Κράτους, (ημερομηνία που ποικίλει ανάλογα με την περιοχή που βρίσκεται το ακίνητο) ή των καθολικών ή των ειδικών διαδόχων τούτου. Σύμφωνα με την ανωτέρω αεροταπητική απόφαση η αντίθετη εκδοχή, ότι δηλαδή η κυριότητα του Ιερού Ναού αποκτάται δι' απλής δηλώσεως του νομίμου εκπροσώπου της θα συνεπαγόταν τη δυνατότητα των Ιερών Ναών να αποκτούν κυριότητα, και μάλιστα αναδρομικά από τους χρόνους της Τουρκοκρατίας σε ακίνητα, συχνά μεγάλων εκτάσεων, με μόνη την επίκληση την άσκηση νομής και κατοχής τούτων μετά την απελευθέρωση του Ελληνικού Κράτους, χωρίς την ανάγκη παροχής έγγραφης συμβολαιογραφικής συναίνεσης, νόμιμα μεταγεγραμμένης, του πιστού χριστιανού, στο όνομα του οποίου φέρεται ότι αγοράστηκε το ακίνητο, ή των διαδόχων του, και ως εκ τούτου στερείται νομίμου ερείσματος. Και τούτο γιατί, αν η πραγματική βούληση του νομοθέτη ήταν η αυτοδίκαιη από το νόμο αναγνώριση κυριότητας στα πιο πάνω ακίνητα υπέρ των Ιερών Ναών, δεν θα έθετε ως επιπλέον προϋπόθεση την ύπαρξη έγγραφης συναίνεσης του τρίτου (και πάντως όχι του νομίμου εκπροσώπου του Ιερού Ναού), και συνεπώς, ενόσω υπάρχει η έλλειψη αυτής (συναίνεσης) η κτήση της

κυριότητας των Ιερών Ναών στα εν λόγω ακίνητα βρίσκεται σε μετέωρη κατάσταση και αποκτά πλήρη νομική ισχύ μόνο μετά την παροχή της (συναίνεσης).

2) Σχετικά με το άρθρο 17 παρ. 4 του Κανονισμού 3/2015 με τίτλο «Οργάνωση, αρμοδιότητες, συγκρότηση, λειτουργία κ.λπ. του Συμβουλίου Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου (Σ.Ε.Α.Κ.Δ.) και της Υπηρεσίας Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) Κρήτης, Δωδεκανήσου».

Από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 17 παρ. 4 του Κανονισμού, προκύπτει ρητά, ότι το άρθρο αυτό δεν καταργεί την απαίτηση του άρθρου 7 παρ. 1 του ν. 3800/1957, δηλαδή της προσκόμισης της έγγραφης συναίνεσης του προηγούμενου κυρίου. Αντίθετα το παραπάνω άρθρο αναφέρει επί λέξει: «Τα εκκλησιαστικά ακίνητα, επί των οποίων έχουν εκδοθεί τίτλοι κυριότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7 του Ν. 3800/1957 (Φ.Ε.Κ. Α' /256/19.12.1957) και 88 του Α.Ν. 2200/1940 (Φ.Ε.Κ. Α' /42/1-2-1940), θεωρούνται και αναγνωρίζονται ως ανέκαθεν ανήκοντα στα οικεία εκκλησιαστικά πρόσωπα». Από την ανάγνωση καθίσταται σαφές, ότι στο πεδίο εφαρμογής εμπίπτουν εκείνα τα ακίνητα για τα οποία έχουν εκδοθεί τίτλοι κυριότητας τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 7 του ν. 3800/1957, δηλαδή εφόσον υπάρχει η δήλωση συναίνεσης του προηγούμενου κυρίου. Επίσης ο παραπάνω Κανονισμός εκδοθείς από την Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας αφορά ζητήματα σχετικά με αυτήν και δεν έχει εφαρμογή σε ζητήματα που αφορούν τις υπόλοιπες εκκλησίες της Ελλάδος. Και τούτο γιατί στην Εκκλησία της Ελλάδος δεν υπάγονται η Εκκλησία της Κρήτης, η οποία είναι ημιαυτόνομη, με δική της Σύνοδο και Αρχιεπίσκοπο, καθώς και οι Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου, οι οποίες υπάγονται και διοικητικά απευθείας στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

3) Σχετικά με τα ζητήματα χρησικτησίας

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1 του ν.δ/τος 31/1968, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 62 του ν.1416/1984, ως προς τα ακίνητα των Δήμων και των Κοινοτήτων, εφαρμόζεται η νομοθεσία που ισχύει εκάστοτε για την προστασία της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, εκτός από τα άρθρα 8 έως 20 του αναγκαστικού νόμου 1539/1938. Επομένως, εφαρμόζεται το άρθρο 2 του α.ν.1539/1938, κατά το οποίο τα ακίνητα του Δημοσίου και κατ' επέκταση και των Δήμων και Κοινοτήτων, είναι ανεπίδεκτα νομής τρίτου και γι' αυτό τα ακίνητα αυτά εξαιρούνται και είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας τακτικής ή έκτακτης (ΑΠ 242/2017) Επομένως από το 1977 ημερομηνία σύνταξης της έγγραφης συναίνεσης και εντεύθεν ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί, ότι ο Ιερός Ναός ασκούσε πράξεις επί του επιδικίου δεν θα μπορούσε να αποκτήσει κυριότητα με χρησικτησία καθώς το ακίνητο αυτό είναι ανεπίδεκτο χρησικτησίας ως κοιμητήριο του Δήμου σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Επειδή σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν, 3463/2006) και συγκεκριμένα στο άρθρο 178 «Γενικές υποχρεώσεις – προστασία» ορίζεται ότι: «Οι Δήμοι και οι Κοινότητες οφείλουν να διατηρούν, να προστατεύουν και να διαχειρίζονται την κάθε είδους περιουσία τους με τρόπο επιμελή και αποδοτικό και 2. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και οτιδήποτε άλλο ανήκει στην περιουσία των Δήμων και των Κοινοτήτων καταγράφονται υποχρεωτικά στα βιβλία τους».

Επειδή σύμφωνα με το ν. 3852/2010 Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4555/2018 και με την επισήμανση ότι «όπου στον ν. 3852/2010, αναφέρεται «Ελεγκτής Νομιμότητας» ή «Επόπτης», μέχρι την έναρξη λειτουργίας των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας Ο.Τ.Α. του άρθρου 215 του ν. 3852/2010 νοείται ο

«Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης.", προβλέπεται η εποπτεία των πράξεων των ΟΤΑ από το Υπουργείο Εσωτερικών μέσα από τις αυτοτελείς Υπηρεσίες Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ειδικά για θέματα που αφορούν εκποίηση περιουσίας.

Επειδή οι εγκαταστάσεις στην παραπάνω έκταση έχουν ανεγερθεί με έξοδα του Δήμου Κορδελιού και επομένως με δαπάνες ουσιαστικά των δημοτών.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός Εσωτερικών

Ποια η θέση του Υπουργείου Εσωτερικών επί τη βάσει της εποπτικής του αρμοδιότητας, σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έκτασης των πρώην κοιμητηρίων της Δημοτικής Κοινότητας Ελευθερίου Κορδελιού;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Γιαννούλης Χρήστος

Αμανατίδης Ιωάννης

Αυέρη Θεοδώρα (Δώρα)

Ζουράρις Κωνσταντίνος

Μάλαμα Κυριακή

Νοτοπούλου Αικατερίνη

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Ραγκούσης Ιωάννης

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος (Αλέκος)

Φάμελλος Σωκράτης

Χρηστίδου Ραλλία

